

EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS KOMMISSION

Bryssel den 19.9.2007
KOM(2007) 531 slutlig

2007/0198 (COD)

Förslag till

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING

**om ändring av förordning (EG) nr 1228/2003 om villkor för tillträde till nät för
gränsöverskridande elhandel**

(framlagt av kommissionen)

{SEK(2007) 1179}

{SEK(2007) 1180}

MOTIVERING

Elektricitet och gas är av avgörande betydelse för välfärden i Europa. Utan en konkurrensutsatt och effektiv europeisk el- och gasmarknad kommer de europeiska medborgarna att få betala orimliga priser för att tillgodose några av sina mest grundläggande dagliga behov. El- och gasmarknaden är också livsviktig för Europas konkurrenskraft, eftersom energin är viktig för europeisk industri.

Dessutom är en konkurrensutsatt och effektiv el- och gasmarknad en nödvändig förutsättning för att man ska kunna ta itu med klimatförändringarna. Endast med en fungerande marknad är det möjligt att utveckla ett effektivt fungerande system för handel med utsläppsrätter och en industri för förnybar energi som kommer att uppfylla det ambitiösa målet – som fastställts av Europeiska rådet – att se till att EU:s energimix till 20 % hämtas från förnybara energikällor senast år 2020.

Slutligen är en konkurrensutsatt, EU-omfattande el- och gasmarknad avgörande för att man ska kunna säkerställa en tryggad energiförsörjning i Europa. Endast en sådan marknad genererar de rätta investeringssignalerna, erbjuder rättvist nättillträde för alla potentiella investerare och tillhandahåller reella och effektiva incitament för både nätoperatörer och producenter så att de uppmuntras att investera de miljarder euro som kommer att behövas i EU under de nästa två decennierna.

Liberaliseringen av el- och gasmarknaden påbörjades för cirka 10 år sedan. Under dessa 10 år har många EU-medborgare kunnat dra nytta av ett större urval och mer konkurrens, samtidigt som servicen och säkerheten har förbättrats. Den utvärdering som genomförts av kommissionen och Europas energitillsynsmyndigheter har emellertid visat att utvecklingen av marknader med verklig konkurrens är långt ifrån avslutad. I praktiken har alltför många av EU:s medborgare och företag ingen reell möjlighet att välja leverantör. Fragmentering av marknaden längs nationella gränser, en hög grad av vertikal integration och hög marknadskoncentration är roten och upphovet till att det inte finns någon äkta inre marknad.

Sedan ikraftträdandet av nuvarande el- och gasdirektiv i juli 2003 har kommissionen kontinuerligt övervakat genomförandet av dem och deras effekter på marknaden. Kommissionen har också haft regelbunden kontakt med alla berörda intressenter. Bland annat har kommissionen, varje år, offentliggjort sin benchmarkingrapport om förverkligandet av den inre el- och gasmarknaden. Den har organiserat Florensforumet för reglering av elförsörjningen (*Electricity Regulatory Forum of Florence*) och Madridforumet för reglering av gasförsörjningen (*Gas Regulatory Forum of Madrid*). I dessa forum möts ministerier, nationella tillsynsmyndigheter, kommissionen, systemansvariga för överföringssystem (TSO), leverantörer, handlare, konsumenter, fackföreningar, nätanvändare och elbörser på reguljär basis.

I slutet av 2005 efterlyste Europeiska rådet, vid sitt möte i Hampton Court, en sant europeiskt energipolitik. Som svar på denna uppfordran offentliggjorde kommissionen den 8 mars 2006 en grönbok om utveckling av en gemensam, sammanhängande europeisk energipolitik. Det offentliga samrådet ledde till 1 680 svar. Redan 2005 startade kommissionen en utredning om konkurrensen på gas- och elmarknaderna. Energiutredningen var ett svar på den oro som uttryckts av konsumenter och nya marknadsaktörer beträffande utvecklingen av grossistmarknaderna för gas och el och beträffande det begränsade urvalet för konsumenterna.

Slutrapporten från utredningen antogs av kommissionen den 10 januari 2007 tillsammans med ett omfattande åtgärds paket för att skapa en ny energipolitik för Europa.

I kommissionens meddelande av den 10 januari 2007 med titeln ”En energipolitik för Europa”¹ framhölls betydelsen av att fullborda den inre marknaden för el och naturgas. Meddelandet understöddes av en omfattande rapport om den inre marknaden, slutresultaten från branschundersökningen om konkurrens och grundliga genomgångar av situationen på de nationella el- och gasmarknaderna. Samtidigt med detta har kommissionen genomfört en konsekvensbedömning för att utvärdera politiska alternativ med anknytning till fullbordandet av den inre gas- och elmarknaden. I konsekvensbedömningen ingick ett samråd med intressenter. Sammanlagt 339 besvarade frågeformulär skickades in av organisationer från 19 länder. Dessutom mottogs 73 frågeformulär från organisationer som inte är knutna till ett visst land. Intervjuer genomfördes med ytterligare 56 intressenter, huvudsakligen företag som skulle kunna påverkas av en uppdelning av företagens tillgångar eller av skärpta öppenhetskrav.

Vid Europeiska rådets vårmöte 2007 anmodades kommissionen att föreslå ytterligare åtgärder, exempelvis följande:

- Effektiv åtskillnad av leverans- och produktionsverksamhet från nätdrift.
- Ytterligare harmonisering av de nationella energitillsynsmyndigheternas befogenheter och en förstärkning av deras oberoende.
- Upprättande av en oberoende mekanism för samarbete mellan nationella tillsynsmyndigheter.
- Upprättande av en mekanism som gör det möjligt för TSO:er att förbättra samordningen av nätdriften, leveranssäkerheten i ledningsnäten, gränsöverskridande elhandel och nätdrift.
- Ökad insyn i verksamheten på energimarknaden.

Europeiska rådet underströk också behovet av att öka försörjningstryggheten i en anda av solidaritet bland medlemsstaterna.

I sin resolution om framtidsutsikterna för den inre gas- och elmarknaden, som antogs den 10 juli 2007, uttryckte Europaparlamentet starkt politiskt stöd för en gemensam energipolitik, med tanke på att ”ett uppdelat ägande av överföringen är det effektivaste verktyget för att främja investeringar i infrastruktur på ett icke-diskriminerande sätt och trygga ett rättvist nättillträde för nya aktörer och öppenhet på marknaden”. Europaparlamentet underströk emellertid att det också krävdes andra åtgärder och att skillnaderna mellan el- och gasmarknaderna kan nödvändiggöra olika genomförandebestämmelser. Europaparlamentet efterlyste också åtgärder för att ”genom en EU-enhet stärka samarbetet på EU-nivå mellan nationella tillsynsmyndigheter som ett sätt att främja ett mer europeiskt tillvägagångssätt för reglering i gränsöverskridande frågor”.

¹ KOM(2007) 1.

Rådet för europeiska tillsynsmyndigheter inom energiområdet (*Council of European Energy Regulators – CEER*) välkomnade kommissionens meddelande av den 10 januari. CEER uttryckte därvid starkt stöd för EU-lagstiftning som ett sätt att få det projekt som syftar till inrättande av en inre energimarknad på rätt spår igen. Den 6 juni 2007 offentliggjorde de europeiska energitillsynsmyndigheterna sex dokument med ställningstaganden om de viktigaste frågorna i den nya energilagstiftningen. I synnerhet stödde de kommissionens förslag om skärpt oberoende tillsyn på nationell nivå och på EU-nivå, och om effektiv åtskillnad av överföringsnäten. Tillsynsmyndigheterna rekommenderade tydligt att åtskillnad av ägandet beträffande överföringen borde, i princip, vara den modell som föreskrivs i ny EU-lagstiftning och att detta borde gälla både el och gas.

Dessa element beaktades fullt ut i samband med att de dessa förslag utarbetades. Förslagen sammanfattas nedan.

1. EFFEKTIV ÅTSKILLNAD AV LEVERANS- OCH PRODUKTIONSVERKSAMHET FRÅN NÄTDRIFT

1.1. Existerande bestämmelser om åtskillnad är inte tillräckliga för att säkerställa en välfungerande marknad

Existerande lagstiftning kräver att nät drift åtskiljs, juridiskt och funktionellt, från leverans- och produktionsverksamhet. Medlemsstaterna har uppfyllt detta krav genom att använda olika organisatoriska strukturer. Flera medlemsstater har skapat ett helt åtskilt företag för nät drift, medan andra har skapat ett rättssubjekt inom ett integrerat företag. Kraven på juridisk och funktionell åtskillnad har bidragit positivt till utvecklingen av konkurrensutsatta el- och gasmarknader i flera medlemsstater

Erfarenheterna har emellertid visat att tre typer av problem uppstår om den systemansvarige för överföringssystemet (TSO) är ett rättssubjekt inom ett integrerat företag.

För det första kan TSO:n behandla sina egna dotterbolag bättre än konkurrerande tredje parter. Integrerade företag kan även använda nättillgångar för att göra det svårare för konkurrenter att komma in på marknaden. Den bakomliggande orsaken är att åtskillnad i juridiskt och funktionellt avseende inte löser den grundläggande intressekonflikten inom integrerade företag, dvs. att leverans- och produktionsintressen strävar efter att maximera sin försäljning och sina marknadsandelar medan nätoperatören är skyldig att tillhandahålla icke-diskriminerande tillträde för konkurrenter. Denna inneboende intressekonflikt är nästan omöjlig att kontrollera med hjälp av reglering, eftersom TSO:ns oberoende i ett integrerat företag är omöjligt att övervaka utan en ytterst betungande och inkräktande reglering.

För det andra kan icke-diskriminerande tillträde till information inte garanteras – med nuvarande regler om åtskillnad – eftersom det inte finns något effektivt sätt att förhindra TSO:er från avslöja känslig marknadsinformation för det integrerade företagets produktions- eller leveransavdelning.

För det tredje snedvrids investeringsincitamenten i ett integrerat företag. Vertikalt integrerade nätoperatörer saknar incitament att utveckla nätet i hela marknads intresse, och därigenom att underlätta för nya företag att komma in i produktions- eller distributionsledet. Tvärtom har de ett inneboende intresse av att begränsa nya investeringar när sådana skulle gagna dess konkurrenter och medföra ny konkurrens på den etablerade operatörens ”hemmamarknad”.

Istället tenderar de investeringsbeslut som fattas av vertikalt integrerade företag att gynna dotterbolag i leveransledet. Sådana företag förefaller vara särskilt obenägna att öka sammanlänkings- eller gasimportkapaciteten, och därigenom främja konkurrensen på den etablerade operatörens hemmamarknad, till förfång för den inre marknaden.

Sammanfattningsvis kan sägas att ett företag som förblir vertikalt integrerat har ett inbyggt incitament både att underinvestera i nya nät (av fruktan för att sådan investeringar skulle hjälpa konkurrenter att utvecklas på företagets "hemmamarknad") och – närhelst det är möjligt – att privilegiera sina egna försäljningsbolag när det gäller nättillträde. Detta skadar EU:s konkurrensförmåga och dess försörjningstrygghet samt påverkar möjligheten att uppnå EU:s klimatförändrings- och miljömål.

Investeringssiffrorna från senare år visar följande: Jämfört med helt och hållet åtskilda företag har vertikalt integrerade företag, exempelvis, återinvesterat betydligt mindre av sina intäkter från gränsöverskridande överbelastningsavgifter i nya sammanlänkningar. Effektiv åtskillnad avlägsnar den sorts snedvridna investeringsincitament som är typiska för vertikalt integrerade TSO:er. Den främjar således försörjningstryggheten. Kommissionen har konstaterat att effektiv åtskillnad av TSO:er främjar deras investeringsverksamhet. Berörda medlemsstater har senare dragit till sig nya infrastrukturinvesteringar som, exempelvis, bygger terminaler för kondenserad naturgas (*liquefied natural gas* – LNG).

Vidare har elpriserna på olika marknader under senare år visat vilka fördelar det finns med åtskillnad beträffande ägandet: Under de senaste 10 åren har vertikalt integrerade företag ökat priserna mer, och bibehållit högre priser, än helt och hållet åtskilda företag.

1.2. Det visar tydligt att det krävs en mer effektiv åtskillnad av TSO:er

På denna punkt klargörs tydligt i det konkreta förslaget att det alternativ som kommissionen föredrar fortfarande är åtskillnad beträffande ägandet. I praktiken betyder detta att medlemsstaterna måste sörja för att en eller flera personer inte kan utöva kontroll över ett leveransföretag och samtidigt ha något intresse i eller utöva någon rättighet med avseende på en TSO eller ett överföringssystem. Denna bestämmelser gäller också omvänt, dvs. kontroll över en TSO bör inte gå att kombinera med något intresse i eller rättigheter med avseende på ett leveransföretag.

Detta alternativ möjliggör en situation där samma person, t.ex. en pensionsfond, har icke-kontrollerande intressen i både en TSO och ett leveransföretag. En sådan aktieägare med en minoritetsandel får emellertid inte ha rätt att blockera beslut i båda dessa företag, och får inte utse medlemmar till företagets styrelser eller vara medlem i båda företagets styrelser. Detta alternativ, där man gör en tydlig åtskillnad beträffande ägandet mellan TSO:er och leveransföretag, är det mest effektiva och stabila sättet att åstadkomma effektiv åtskillnad av överföringsnätet och därmed lösa den inneboende intressekonflikten.

För att genomföra denna lösning kan medlemsstaterna välja följande tillvägagångssätt som kan bidra till att man fullt ut tillgodoser aktieägarnas intressen i vertikalt integrerade företag. Aktierna i det vertikalt integrerade företaget kan delas in i aktier i det företag som äger överföringssystemet å ena sidan och aktier i leveransföretaget å andra sidan. Därefter kan dessa aktier tillräknas aktieägarna i det tidigare vertikalt integrerade företaget.

Samtidigt som kommissionen anser att åtskillnad beträffande ägandet kvarstår som det bästa alternativet, erbjuder den dock en annan möjlighet för medlemsstater som väljer att inte

använda detta tillvägagångssätt. Detta alternativ måste emellertid ge samma garantier beträffande handlingsfrihet för nätet i fråga och samma nivå avseende incitament för nätet att investera i ny infrastruktur som kan vara till nytta för konkurrenter. Detta alternativ, en avvikelse från grundstrategin med åtskillnad beträffande ägandet, kallas oberoende systemoperatör (*Independent System Operator*). Detta alternativ gör det möjligt för vertikalt integrerade företag att behålla ägandet över sina nättillgångar, men kräver att själva överföringsnätet förvaltas av en oberoende systemoperatör – ett företag eller en enhet som är helt och hållet åtskild från det vertikalt integrerade företaget – som utför en nätoperatörs samtliga funktioner. För att säkerställa att operatören förblir och agerar i praktiken oberoende i förhållande till det vertikalt integrerade företaget, måste det dessutom upprättas reglering samt permanent regleringstillsyn.

I några fall kan vertikalt integrerade energiföretag tvingas att göra sig av med några av sina tillgångar, särskilt sina överföringsnät, eller att överlåta driften av sådana tillgångar till tredje part, för att uppfylla de föreslagna kraven avseende effektiv åtskillnad. Emellertid förefaller det inte finnas några alternativ till dessa förslag om vi ska kunna säkerställa fullständigt oberoende för TSO:erna.

De två alternativen gäller på samma sätt för elsektorn och för gassektorn. Kommissionen erkänner att arbetet med att åstadkomma åtskillnad beträffande ägandet generellt sett har kommit längre inom elsektorn i EU, men har inte hittat något övertygande argument som motiverar olika behandling av de två sektorerna. I synnerhet gäller att den grundläggande intressekonflikten, mellan leverans- och produktionsverksamhet å ena sidan och nät drift och utveckling å andra sidan, föreligger i lika hög grad inom båda sektorerna. Dessutom är det inte ägandet av nätet som är den viktigaste faktorn för möjligheten att ingå långsiktiga leveransavtal med gasproducenter i tidigare led, utan att det finns en stark kundbas. EU kommer otvivelaktigt att förbli en mycket attraktiv marknad för gasleveranser oberoende av ägandestrukturen hos de upphandlande företagen som, när de väl är effektivt åtskilda, kommer att kunna konkurrera om gas på lika villkor. Kommissionen inser vidare att gastransporter, till skillnad från elkraftöverföring, innebär fysisk förflyttning av gasmolekyler genom rörledningar. TSO:n har därför en högre grad av kontroll när det gäller att bestämma flödesriktningarna och kapacitetsutnyttjandet i systemet. Det betyder att effektiv åtskillnad av gasnäten är minst lika viktig som för elnäten.

I syfte att uppmuntra leverans- och produktionsföretag att investera i nya energiinfrastrukturer inbegriper föreliggande förslag emellertid möjligheten till tillfälliga avvikelser från reglerna om åtskillnad beträffande ägandet för uppförande av ny infrastruktur. Detta undantag kommer att tillämpas från fall till fall, med beaktande av de ekonomiska aspekterna hos den nya investeringen, målen för den inre marknaden och målen avseende försörjningstryggheten.

I enlighet med artikel 295 i EG-fördraget gäller förslagen på samma sätt för offentliga och privata företag. Det betyder att oavsett om företaget är offentligt eller privat ska ingen person, eller grupp av personer, ensam eller gemensamt kunna påverka styrelsernas sammansättning, röstningen eller beslutsfattandet hos antingen TSO:erna eller leverans- eller produktionsföretagen. Det innebär att oberoendet för en offentligägd TSO garanteras även om leverans- eller produktionsverksamheten är offentligägd. Förslagen innebär emellertid inte att statligt ägda företag måste sälja sina nät till ett privatägt företag. För att uppfylla detta krav skulle ett offentligt organ eller staten, exempelvis, kunna överlåta rättigheterna (som ger ”inflytandet”) till en annan offentligägd eller privatägd juridisk person. Det viktiga är att medlemsstaten i fråga, i samtliga fall där åtskillnad genomförs, måste visa att resultaten är

effektiva i praktiken och att företagen drivs helt och hållet åtskilda från varandra, så att konkurrensvillkoren är lika i praktiken inom hela EU.

Slutligen bör det påpekas att bestämmelserna om åtskillnad beträffande ägandet av överföringsnät inte gäller för medlemsstater som inte har några överföringsnät för gas eller el, utan endast ett distributionsnät.

1.3. Tredjeländer

I det här förslaget krävs effektiv åtskillnad mellan TSO:er och leverans- och produktionsverksamhet inte bara på nationell nivå utan inom hela EU. Det betyder i synnerhet att inget leverans- eller produktionsföretag som är verksamt någonstans inom EU kan äga eller driva ett överföringssystem i någon av EU:s medlemsstater. Detta krav gäller både för EU-företag och för företag från tredjeland på samma sätt.

Paketet innehåller skyddsåtgärder för den händelse att företag från tredjeländer vill förvärva ett betydande inflytande i eller till och med kontroll över ett EU-nät. Företaget kommer då att vara tvunget att bevisa att det fullständigt uppfyller samma åtskillnadskrav som EU-företag. Kommissionen kan gripa in om en köpare inte kan påvisa sitt direkta och indirekta oberoende av leverans- och produktionsverksamhet.

Vidare är välfungerande marknader och nät avgörande för ekonomins konkurrenskraft och för medborgarnas välfärd. Målet för föreliggande förslag är att främja konkurrensen på de europeiska energimarknaderna och att bidra till att dessa marknader fungerar väl. Mot denna bakgrund är det absolut nödvändigt – utan att det påverkar gemenskapens internationella åligganden – att sörja för att alla ekonomiska aktörer som är verksamma på europeiska energimarknader respekterar och agerar i överensstämmelse med den marknadsekonomiska investeringsprincipen (*market investor principles*). Därför föreslår kommissionen ett krav på att enskilda från tredjeländer samt tredjeländer inte ska få skaffa kontroll över ett överföringssystem eller en TSO i gemenskapen såvida inte detta medges genom ett avtal mellan EU och tredjelandet. Syftet är inte att diskriminera företag från tredjeländer, utan att garantera att de följer samma regler som gäller för EU-baserade företag både i ord och handling. Slutligen kommer kommissionen att göra en snabb och noggrann översyn av de bredare aspekterna av EU:s externa energipolitik, och resultaten av detta arbete kommer att offentliggöras.

Sammanfattningsvis om den viktiga frågan om åtskillnad: Föreliggande förslag om effektiv åtskillnad är ett nödvändigt och avgörande steg i arbetet för att åstadkomma EU-omfattande marknadsintegration. I slutändan kan det bidra till att skapa överstatliga TSO:er eftersom operatörerna inte längre hålls tillbaka av ömsesidig misstro. Om överstatliga TSO:er skapas utan att man försäkras om deras fulla oberoende, är det emellertid troligt att konkurrensen mellan dotterbolag i leverans- och produktionsledet skulle försvagas på grund av risken för hemliga överenskommelser. I avsaknad av effektiv åtskillnad skulle sådant samarbete därför ge upphov till oro beträffande konkurrensen. Det bör noteras att föreliggande förslag inbegriper flera ytterligare åtgärder för att främja EU:s marknadsintegration, bland annat åtgärder för förbättrat samarbete mellan TSO:er.

2. STÖRRE BEFOGENHETER OCH FÖRSTÄRKT OBEROENDE FÖR NATIONELLA TILLSYNSMYNDIGHETER

2.1. Starka nationella tillsynsmyndigheter för tillsyn över el- och gasmarknaderna

Enligt de existerande el- och gasdirektiven ska medlemsstaterna inrätta tillsynsmyndigheter. I flera medlemsstater är tillsynsmyndigheterna väletablerade organ med betydande befogenheter och resurser, som ger dem möjlighet att sörja för vederbörlig marknadsreglering. I andra medlemsstater har tillsynsmyndigheterna emellertid inrättats först nyligen, och deras befogenheter är svagare eller spridda över flera organ. De omfattande landsöversikter som sammanställts av kommissionen har avslöjat denna brist på enhetlighet och, i många fall, tillsynsmyndigheternas svaga ställning.

Erfarenheterna från medlemsstater där marknaderna har varit öppna under flera år, och från andra konkurrensutsatta allmännyttiga sektorer, visar tydligt att starka tillsynsmyndigheter är nödvändiga för en välfungerande marknad, i synnerhet när det gäller utnyttjandet av nätinfrastrukturer.

Av dessa skäl syftar föreliggande förslag till att stärka tillsynsmyndigheternas befogenheter. För det första får de ett tydligt mandat att samarbeta på Europainivå, i nära samarbete med byrån för samarbete mellan energitillsynsmyndigheter och med kommissionen, för att säkerställa konkurrenskraftiga, säkra och miljömässigt hållbara inre el- och gasmarknader inom Europeiska unionen, och för att säkerställa ett effektivt öppnande av marknaden för alla konsumenter och leverantörer.

För det andra föreslås en förstärkning av deras befogenheter när det gäller marknadsreglering, i synnerhet på följande områden:

- Kontroll av att TSO:er och DSO:er (systemansvarig för distributionssystemet) uppfyller regler för tredjepartstillträde, åtskillnadsskyldigheter, krav för balanseringsmekanismer, förfaranden för hantering av överbelastning och sammanlänkning.
- Granskning av TSO:ernas investeringsplaner och bedömning, i myndighetens årsrapport, av i vilken mån TSO:ernas investeringsplaner är förenliga med den Europaomfattande tioåriga utvecklingsplanen för nätet. Övervakning av nätens säkerhet och tillförlitlighet samt granskning av reglerna för nätens säkerhet och tillförlitlighet.
- Övervakning av skyldigheter avseende öppenhet.
- Övervakning av graden av marknadsöppning och konkurrens samt främjande av effektiv konkurrens i samarbete med konkurrensmyndigheter.
- Säkerställande av att konsumentskyddsåtgärderna är effektiva.

El och gas skiljer sig fundamentalt från andra handelsvaror eftersom de är nätbaserade produkter som är omöjliga eller kostsamma att lagra. Detta gör dem känsliga för marknadsmissbruk, och tillsynen över företag som är verksamma på el- och gasmarknaden måste utökas. Tillsynsmyndigheterna behöver därför tillgång till information om företagets operativa beslut. Här föreslås att företagen ska åläggas att bevara data om sina operativa beslut i fem år så att de är tillgängliga för de nationella tillsynsmyndigheterna samt för konkurrensmyndigheter och kommissionen, så att dessa myndigheter effektivt kan kontrollera påstådda fall av marknadsmissbruk. Detta kommer att begränsa omfattningen av

marknadsmissbruk och öka förtroendet för marknaden och därigenom främja handel och konkurrens.

Vissa typer av handlare (t.ex. banker) har redan sådana skyldigheter genom direktivet om marknader för finansiella instrument, och de bör inte få dubbla skyldigheter. Skyldigheterna att bevara data bör därför inte påverka, och bör vara förenliga med, befintlig gemenskapslagstiftning om finansmarknader. Tillsynsmyndigheterna för energimarknaden och för finansmarknaden måste samarbeta så att de kan bistå varandra med att få en överblick över berörda marknader. Innan kommissionen antar riktlinjer för kraven på bevarande av data, anmodas byrån för samarbete mellan energitillsynsmyndigheter och Europeiska värdepapperstillsynskommittén (EVTK) att samarbeta för att ge kommissionen råd om innehållet i dessa riktlinjer.

För att göra det möjligt för tillsynsmyndigheterna att fullgöra sina uppgifter ska de enligt förslaget få befogenhet att undersöka, att begära all erforderlig information och att fastställa avskräckande påföljder. Vid fullgörandet av sin tillsynsfunktion ska de också fullt ut ta hänsyn till energieffektivitetsmålen.

2.2. Påvisbart oberoende för tillsynsmyndigheterna leder till förtroende på marknaden

Tillsynsmyndigheternas oberoende utgör en huvudprincip för god förvaltning och ett fundamentalt villkor för att säkra marknadsförtroende. Enligt existerande lagstiftning ska tillsynsmyndigheterna vara fullständigt oberoende av gas- och elindustrins intressen. I lagstiftningen specificeras emellertid inte hur sådant oberoende kan säkerställas på ett påvisbart sätt, och den garanterar inte oberoende av kortsiktiga politiska intressen.

Att stärka de nationella tillsynsmyndigheternas oberoende är därför en prioritet, och detta underströks av Europeiska rådets vårmöte 2007 och av Europaparlamentet.

Det föreslås att tillsynsmyndigheten ska vara juridiskt åtskild från och funktionellt oberoende av alla andra offentliga eller privata organ och att dess personal och alla medlemmar i dess beslutsfattande instanser ska agera oberoende av marknadsintressen och inte begära eller ta emot instruktioner från någon regering eller något annat offentligt eller privat organ. För detta ändamål föreslås att tillsynsmyndigheterna ska vara juridiska personer, att de ska vara budgetmässigt oberoende och att de ska ha tillräckliga personella och finansiella resurser och oberoende ledning.

3. EN OBEROENDE MEKANISM DÄR NATIONELLA TILLSYNSMYNDIGHETER KAN SAMARBETA OCH FATTA BESLUT: BYRÅN FÖR SAMARBETE MELLAN ENERGITILLSYNSMYNDIGHETER

3.1. De positiva erfarenheterna från ERGEG bör leda till en formell samarbetsstruktur

Även om den inre energimarknaden har utvecklats väsentligt finns det en lucka i lagstiftningen när det gäller gränsöverskridande frågor. För att tackla denna fråga har kommissionen tagit initiativ till forum för självreglering, t.ex. Florensforumet (elektricitet) och Madridforumet (gas). I dessa forum möts intressenterna för att stärka samarbetet.

En oberoende rådgivande grupp för el och naturgas som kallas ”*European Regulators Group for Electricity and Gas*” (ERGEG) inrättades av kommissionens 2003 för att underlätta samråd, samordning och samarbete mellan medlemsstaternas tillsynsmyndigheter och mellan dessa myndigheter och kommissionen i syfte att stärka den inre marknaden för el och naturgas. ERGEG består av företrädare för de nationella tillsynsmyndigheterna.

ERGEG:s verksamhet under de senaste åren har bidragit mycket positivt till fullbordandet av den inre marknaden för gas och el genom att man har utfärdat icke-bindande riktlinjer och lämnat rekommendationer och yttranden till kommissionen. Inrättandet av forum för självreglering och ERGEG har dock inte resulterat i de konkreta framsteg för utvecklingen av gemensamma standarder och strategier som är nödvändiga för att man ska kunna förverkliga gränsöverskridande handel och, i första hand, regionala marknader samt, i sista hand, en europeisk energimarknad.

Med tiden har energisektorn blivit mer komplex och detaljrik och omfattar i större utsträckning olika finansiella intressen. Dagens arbetsätt inom ERGEG, där det i praktiken vanligen krävs samtycke från 27 tillsynsmyndigheter och mer än 30 TSO:er för att man ska uppnå en överenskommelse, ger inte tillräckliga resultat. Det har lett till en rad icke-bindande föreskrifter och försök att uppnå överenskommelser om gemensamma strategier genom ”gradvis konvergens”. Det har emellertid inte lett till konkreta beslut, som nu måste fattas, om svåra frågor.

För närvarande finns det enorma skillnader mellan medlemsstaterna, och ofta även inom en och samma medlemsstat, vad gäller de tekniska regler som elbolagen måste följa (anslutningsregler – *grid codes*). Reglerna måste närma sig varandra och därefter harmoniseras om vi ska kunna integrera energimarknaderna i EU.

Kommissionen har utvärderat de olika alternativen för genomförandet av de aktuella uppgifterna, däribland möjligheten att kommissionen själv genomför uppgifterna. Harmonisering av sådana frågor, precis som uppbyggnaden av ny infrastruktur, är inte en uppgift som i vanliga fall hör till kommissionens verksamhetsområde. Kommissionen har i själva verket aldrig utfört en sådan uppgift. Det kräver att specialistexpertis i de 27 nationella tillsynsmyndigheterna arbetar tillsammans. Det är dessa myndigheter som måste komma överens om en ändring av sina nationella anslutningsregler. I praktiken är det endast ett organ som utgår från de nationella tillsynsmyndigheterna som kan mobilisera alla erforderliga resurser som finns hos de nationella tillsynsmyndigheterna. Och dessa resurser är avgörande för framgång i dessa frågor. Byrån kan via sin tillsynsnämnd – som består av företrädare för nationella tillsynsmyndigheter – vända sig till dessa myndigheters personal. Kommissionen har inte denna möjlighet.

Kommissionen har kommit fram till att de uppgifter som måste lösas bäst kan tacklas av ett särskilt organ, oberoende av och utanför kommissionen. Denna slutsats har fått stöd både i Europeiska rådet, vid vårmötet 2007, och i nyligen antagna resolutioner från Europaparlamentet².

² Europeiska rådet samtycker i sina slutsatser till inrättandet av en oberoende mekanism där nationella tillsynsmyndigheter kan samarbeta och fatta beslut om viktiga gränsöverskridande frågor. Samtidigt fastläggs i Alejo Vidal-Quadras (föredragande) rapport att Europaparlamentet ”välkomnar kommissionens förslag om att genom en EU-enhet stärka samarbetet på EU-nivå mellan nationella tillsynsmyndigheter som ett sätt att främja ett mer europeiskt tillvägagångssätt för reglering i

Därför har man övervägt att inrätta ett mer kraftfullt nätverk av nationella energitillsynsmyndigheter. Det nätverk av konkurrensmyndigheter som skapades 2004 i enlighet med rådets förordning (EG) nr 1/2003 kan fungera som en modell. För detta skulle man dock behöva ge kommissionen självständiga befogenheter inom energisektorn (sådana befogenheter finns för närvarande bara inom området konkurrensregler). De nationella tillsynsmyndigheternas befogenheter bör, i alla händelser, stärkas och harmoniseras.

Vidare skulle man kunna använda samma modell som i Europeiska centralbankssystemet, men detta saknar juridisk grund i fördraget. En sådan modell skulle helt enkelt kräva en ändring av fördraget.

Kommissionen kom därför till slutsatsen att om det skulle inrättas ett oberoende organ – som kan ge förslag till kommissionen beträffande grundläggande beslut och fatta enskilda tillsynsbeslut med bindande verkan för tredje part om tekniska detaljfrågor som delegerats till organet – är den enda lösningen att inrätta en byrå.

De huvuduppgifter som föreslås för byrån skulle utgöra ett komplement, på europeisk nivå, till de regleringsuppgifter som utförs av de nationella tillsynsmyndigheterna. Strukturen skulle utgöra en ram för samarbete mellan nationella tillsynsmyndigheter, ge möjlighet till tillsyn över reglerna för samarbetet mellan TSO:er och ge utrymme att fatta enskilda beslut beträffande infrastruktur som berör mer än en medlemsstats territorium. Denna analys avspeglar de principer som kommissionen fastlägger i sitt utkast till interinstitutionellt avtal om rambestämmelser för de europeiska tillsynsmyndigheterna³, i synnerhet när det gäller befogenheten att fatta enskilda beslut som är juridiskt bindande för tredje part.

Detta förslag bygger också på det yttrande från ”EREGG+” som nämns i kommissionens meddelande av den 10 januari 2007, ”En energipolitik för Europa”⁴.

3.2. Huvuduppgifter för den föreslagna byrån för samarbete mellan energitillsynsmyndigheter

Byråns uppgifter ska utgöra ett komplement, på Europainivå, till de regleringsuppgifter som utförs på nationell nivå av tillsynsmyndigheterna. Detta åstadkoms enligt följande:

- *Tillhandahålla en ram för samarbete mellan nationella tillsynsmyndigheter.* Enligt förslaget ska hanteringen av situationer som berör fler än ett land förbättras. Byrån kommer att fastlägga förfaranden för samarbete mellan nationella tillsynsmyndigheter, i synnerhet vad gäller utbyte av information och befogenhetsfördelning i fall som rör fler än en medlemsstat. Denna ram kommer också att främja regionalt samarbete mellan nationella tillsynsmyndigheter.
- *Tillsyn över samarbetet mellan systemansvariga för överföringssystem (TSO).* Byrån kommer att ha ansvar för övervakning och granskning av den verksamhet som bedrivs av

gränsöverskridande frågor”, ”betonar att kommissionen bör spela en avgörande roll, samtidigt som tillsynsmyndigheternas oberoende inte får undergrävas” och ”anser att tillsynsmyndigheterna bör fatta beslut i särskilt definierade frågor som rör teknik och handel. Besluten bör vara välgrundade och göras vid behov efter samråd med den systemansvarige för överföringssystemet (TSO) och alla andra berörda parter och vara juridiskt bindande”.

³ KOM(2005) 59.

⁴ EUT C [...], [...], s. [...].

det europeiska nätverket av systemansvariga för överföringssystem för el (*European Network of Transmission System Operators for Electricity*) och det europeiska nätverket av systemansvariga för överföringssystem för gas (*European Network of Transmission System Operators for Gas*). I synnerhet kommer byrån att vara involverad i fastställandet av prioriteringar via nätverkens arbetsprogram, i granskningen av deras 10-åriga investeringsplan och i utarbetandet av tekniska föreskrifter och marknadsföreskrifter. Granskningen av investeringsplanen ska inte påverka TSO:ernas ansvar för tekniska fel enligt nationell lagstiftning. Vad gäller tekniska föreskrifter och marknadsföreskrifter kommer byrån att bemyndigas att anmoda TSO:er att ändra sina utkast eller behandla mer specifika frågor i detalj. Den kommer också att kunna rekommendera att kommissionen gör dessa föreskrifter juridiskt bindande där frivillig tillämpning av TSO:er visar sig vara otillräcklig eller olämplig för vissa frågor. Byrån får rekommendera ändringar av TSO:ernas utkast eller lämna rekommendationer om ytterligare bestämmelser till kommissionen. I praktiken kommer denna mekanism att ta formen av en konstruktiv och fortlöpande dialog mellan byrån, TSO:er och kommissionen. Byrån måste involveras för att se till att samarbetet mellan de systemansvariga för överföringssystemen sker på ett effektivt och öppet sätt som gynnar den inre marknaden.

- *Befogenhet att fatta beslut i enskilda ärenden.* För att man ska kunna hantera specifika gränsöverskridande frågor föreslås att byrån får individuella beslutsbefogenheter⁵ för begäran om undantag som rör infrastruktur tillgångar av europeiskt intresse och för beslut om vilket regleringssystem som skall tillämpas på infrastruktur som berör fler än en medlemsstats territorium. Dessutom skulle byrån kunna fatta specifika beslut om enskilda tekniska frågor när dessa överläts åt byrån enligt särskilda riktlinjer som antas genom ett kommittéförfarande i enlighet med gas- och eldirektiven.
- *Allmän rådgivande roll.* Myndigheten ska på det hela taget ha en rådgivande roll i förhållande till kommissionen i frågor som rör marknadsreglering, och skulle kunna utfärda icke-bindande riktlinjer för att sprida god praxis till de nationella tillsynsmyndigheterna. På grundval av en bedömning från fall till fall ska den också ha befogenhet att – mot bakgrund av tillämpningsföreskrifter som antas av kommissionen i enlighet med gemenskapslagstiftning inom gas- och elsektorn – granska alla beslut som fattas av en nationell tillsynsmyndighet och som direkt påverkar den inre marknaden samt avge ett yttrande till kommissionen.

Även om dess befogenheter inte kan utökas till att omfatta normativa beslut (t.ex. formellt antagande av obligatoriska riktlinjer) kommer den nya byrån på det hela taget att spela en avgörande roll för utvecklingen och genomförandet av regler för de europeiska gas- och elmarknaderna.

3.3. Styrelseform för den föreslagna byrån för samarbete mellan energitillsynsmyndigheter

Den institutionella ramen och förvaltningsprinciperna för byrån för samarbete mellan energitillsynsmyndigheter är i princip baserade på regler och praxis som är standard för gemenskapens tillsynsmyndigheter.

⁵ Enligt definitionen i artikel 22 i direktiv 2003/55/EG och i artikel 7 i förordning (EG) nr 1228/2003.

Man måste dock ta hänsyn till att tillsynsfunktionen måste vara oberoende. För detta ändamål föreslås att man – utöver styrelsen (*Administrative Board*), som har ansvar för alla administrativa och budgetrelaterade frågor – inrättar en tillsynsnämnd (*Board of Regulators*) med ansvar för alla tillsynsfrågor och tillsynsbeslut. Direktören, som tillsätts av styrelsen efter samråd med tillsynsnämnden, kommer att väljas från en slutlista som antas av kommissionen. Direktören ska företräda byrån och ska ha ansvaret för den dagliga förvaltningen. Byråstrukturen ska också omfatta en överklagandenämnd, som har befogenhet att handlägga överklaganden av beslut som fattats av byrån.

3.4. Ekonomiska aspekter

Det föreslås att byrån bör ha, med tanke på arbetsuppgifterna, en personalstyrka som är begränsad till 40–50 personer. Denna bedömning bygger på en omfattande analys av personalbehovet hos nationella tillsynsmyndigheter och en omsorgsfull analys av vilket minimum av resurser som krävs för att man ska kunna utföra de föreslagna arbetsuppgifterna, i synnerhet mot bakgrund av möjligheten att uppnå synergieffekter om man utnyttjar de resurser som finns hos de nationella tillsynsmyndigheterna för att bistå byrån i dess arbete. Den föreslagna personalstyrkan är i linje med dessa myndigheters behov⁶. Såsom nämnts ovan skulle personalbehovet vara mycket större om kommissionen skulle försöka utföra byråns uppgifter.

De samlade årliga kostnaderna för byrån beräknas till cirka 6–7 miljoner euro per år, varav 5 miljoner euro för personalutgifter (som genomsnittskostnad per person används kostnaden för Europeiska kommissionens personal, dvs. 0,117 miljoner euro per år, vilket inkluderar kostnader för byggnader och därmed sammanhängande administrativa utgifter), 1 miljon euro för driftskostnader (möten, undersökningar, översättning, publikationer och PR) och resten för kapitalutgifter (avseende inköp av lös egendom och därmed sammanhängande kostnader) och utgifter för tjänsteresor.

De årliga kostnaderna för byrån kommer att täckas av bidrag från gemenskapen. Byrån har begränsade intäkter som härrör från avgifter som ska betalas av tredje part och som tas ut när byrån fattar vissa beslut.

3.5. Kommissionens roll

Det finns i princip tre olika skyddsklausuler för att säkra kommissionens ställning och roll som fördragets väktare.

För det första: Om byrån fattar ett beslut skulle det bara vara bindande i specifika tekniska situationer som uttryckligen fastläggs i förordningen och direktiven eller som fastläggs från fall till fall genom bindande riktlinjer. Byrån har igen politisk bestämmanderätt utanför denna ram.

För det andra: Om TSO-samarbete eller beslut som fattas av nationella tillsynsmyndigheter hotar upprätthållandet av en effektiv konkurrens och en välfungerande marknad, ska kommissionen omedelbart informeras av byrån och kan därefter vidta erforderliga åtgärder för att avhjälpa situationen. Kommissionen kan också välja att agera på eget initiativ.

⁶ Ett organisationsschema kommer att bifogas detta dokument.

För det tredje: Grundläggande beslut får endast fattas av kommissionen. I sådana fall har byrån endast en förberedande och rådgivande roll. Kommissionens rättstjänst har granskat texten omsorgsfullt i detta avseende för att försäkra sig om att byrån inte har någon godtycklig befogenhet att fatta grundläggande beslut.

Vidare är det kommissionen som genom antagande av bindande riktlinjer närmare ska definiera och fastlägga byråns roll.

4. EFFEKTIVT SAMARBETE MELLAN SYSTEMANSVARIGA FÖR ÖVERFÖRINGSSYSTEM

4.1. Ett starkt samarbete mellan TSO:er är nödvändigt för integreringen av el- och gasmarknaderna

För att man ska kunna åstadkomma en marknadsintegrering måste det också finnas ett effektivt samarbete mellan TSO:erna samt ett tydligt och stabilt regelverk, som inbegriper en samordning av regleringen. Regler för nättillträde och driftsregler måste vara sinsemellan förenliga, och det måste finnas ett effektivt informationsutbyte mellan TSO:er och god samordning av nya investeringar för att öka sammanlänkningskapaciteten. TSO:er för gas och el samarbetar redan på frivillig basis inom existerande strukturer såsom ETSO (*European Transmission System Operators*) och GTE (*Gas Transmission Europe*). De samarbetar om driftsfrågor på regional nivå och deltar i tekniska organ såsom UCTE (*Union for the Co-ordination of Transmission of Electricity*) och EASEE-Gas (*European Association for the Streamlining of Energy Exchange*). Dessa samarbetsinitiativ i flera skikt har på ett betydelsefullt sätt bidragit till den inre marknaden och har främjat effektiviteten och säkerheten i näten.

Det har emellertid visat sig att detta frivilliga samarbete har begränsningar. Detta har visat sig exempelvis i form av nätincidenter och strömavbrott på grund av bristfällig samordning av nätdriften eller på grund av att länkar sankas i el- och gasnäten, och svårigheter när det gäller att föreslå eller komma överens om gemensamma tekniska standarder. Därför föreslås att systemoperatörerna får i uppdrag att stärka sitt samarbete på en rad viktiga områden, med fokusering på följande huvudfrågor.

- *Utveckling av marknadsföreskrifter och tekniska föreskrifter.* För integreringen av el- och gasmarknaderna behövs det en sammanhängande uppsättning tekniska föreskrifter och marknadsföreskrifter. Idag existerar dessa föreskrifter på nationell basis eller via rekommendationer från organisationer som UCTE eller EASEE-gas. Det finns tre problem med nuvarande situation: För det första omfattar existerande regler inte alla områden som måste harmoniseras för att en integrerad marknad ska fungera. För det andra är de nationella föreskrifterna ofta inte förenliga med varandra. För det tredje är de ofta inte juridiskt bindande eller verkställbara. Exempel på sådana föreskrifter är UCTE:s handbok om säkerhet och tillförlitlighet i kraftledningsnät och de rekommendationer om gaskvalitet som utfärdats av EASEE-gas.
- Enligt förslaget behålls TSO:ernas frivilliga process som ett pragmatiskt sätt att utarbeta detaljerade tekniska föreskrifter och marknadsföreskrifter. Dessa föreskrifter är ofta tekniskt komplicerade, och det måste finnas ett effektivt förfarande för att ändra dem vid behov. Genom förslaget tillförs stark tillsyn vad gäller innehållet i föreskrifterna samt övervakning av efterlevnaden och genomförandet av dessa föreskrifter av nationella tillsynsmyndigheter, byrån och/eller kommissionen, beroende på karaktären hos det

aktuella förslaget. Om TSO:erna inte är i stånd att komma överens om nödvändiga tekniska föreskrifter och marknadsföreskrifter eller inte genomför dem, kan föreskrifterna föreslås och antas genom kommittéförfarandet på kommissionens förslag.

- Sammanlagt definieras i förslaget elva huvudsakliga samarbetsområden. I de årliga arbetsprogrammen för europeiska nätverket av TSO:er (se kapitel 1.2), som utarbetas i samråd med alla intressenter och den nya byrån för samarbete mellan energitillsynsmyndigheter (se kapitel 3), kommer man att fastlägga prioriteringar samt ange mer i detalj vilka tekniska föreskrifter och marknadsföreskrifter som behövs. Samarbete mellan TSO:er bör också inbegripa övervakning av genomförandet av de tekniska föreskrifterna och marknadsföreskrifterna.
- *Forsknings- och innovationsverksamhet av gemensamt intresse.* TSO-samarbetet bör skapa en ram för identifiering, finansiering och förvaltning av forsknings- och innovationsverksamhet som är nödvändig för att främja en sund teknisk utveckling och vidareutveckling av de europeiska el- och gasnäten, i synnerhet för att främja försörjningstrygghet och energieffektivitet och för att möjliggöra ett genomslag för tekniska lösningar med låga koldioxidutsläpp.
- *Samordning av nät drift.* TSO-samarbetet omfattar gemensam drift av nät enligt överenskomna marknadsföreskrifter och tekniska föreskrifter. Det omfattar också utbyte av information om nät driften och samordnat offentliggörande av information om nättillträde, exempelvis via en gemensam ”öppenhetsplattform”.
- *Investeringsplanering.* För att kunna tillhandahålla överföringskapacitet som är tillräcklig för att tillgodose efterfrågan, och för att kunna integrera nationella marknader, skulle nätoperatörerna behöva en samordnad långsiktig planering av systemutvecklingen i syfte att planera nätinvesteringar och övervaka utvecklingen av överföringsnätets kapacitet. Idén är att det europeiska nätverket av TSO:er ska offentliggöra nätutvecklingsplaner som ska omfatta utformningen av det integrerade nätet, utveckling av scenarier och en bedömning av det integrerade systemets återhämtningsförmåga och leveranskapacitet. Dessa utvecklingsplaner bör vara tillräckligt framåtblickande (t.ex. minst 10 år) så att man tidigt kan hitta investeringsluckor, i synnerhet med gränsöverskridande kapacitet i åtanke.

Särskilt för de sista två av dessa uppgifter spelar regionala initiativ en positiv roll för marknadsintegrationen. Samarbetet mellan TSO:er på Europainivå bör också kompletteras på regional nivå för att säkerställa reella framsteg i praktiken och en optimal förvaltning av nätet⁷ samt för att säkerställa att investeringar planeras och realiserar på ett ändamålsenligt sätt. Regelverket bör främja, samordna och utveckla regionala initiativ mellan TSO:er och tillsynsmyndigheter, så som detta görs inom ramen för de regionala initiativ som leds av ERGEG, initiativ som *Pentalateral forum* i nordvästra Europa och i enlighet med rekommendationer från större intressenter såsom Eurelectric.

4.2. En förbättrad samarbetsmekanism

Det är viktigt att det erkänns fullt ut på Europainivå att TSO:ernas samarbetsstrukturer har befogenhet att utföra ovannämnda uppgifter. För detta ändamål kommer kommissionen

⁷ När det gäller elektricitet är det exempelvis tydligt att fastställandet av tekniska föreskrifter behöver göras för varje synkront område för vissa frågor.

formellt att utse de europeiska nätverken av systemansvariga för överföringssystemen (för gas och el) som ansvariga för dessa uppgifter.

Som företag måste TSO:er vara öppna i fråga om det sätt på vilket de samarbetar. De kan bygga på existerande strukturer såsom GTE och ETSO. TSO:ernas uppgifter och förpliktelser kommer emellertid att medföra ett behov av en central och permanent samarbetsstruktur både vad gäller organisation och praktiska verktyg för planering och drift av näten.

Byrån för samarbete mellan energitillsynsmyndigheter kommer att kontrollera hur det europeiska nätverket av systemansvariga för överföringssystem fullgör de uppgifter som det tilldelats.

Deltagandet av och samrådet med intressenter – såsom producenter, leverantörer, kunder och systemansvariga för distributionssystemet – kommer att utvecklas av TSO:erna som normal praxis från det att de börjar arbeta med en specifik fråga. För detta ändamål kommer intressenter att rådfrågas om alla utkast till marknadsföreskrifter och tekniska föreskrifter som utarbetas av TSO:erna, och de kommer att kunna lämna kommentarer om TSO:ernas årliga arbetsprogram. Byrån kommer att se till att samrådet genomförs på korrekt sätt.

5. EN BÄTTRE FUNGERANDE MARKNAD

Föreliggande förslag syftar också till att förbättra regelverket för att underlätta tillträde för tredje part till viktiga infrastrukturer, för att öka marknads öppenhet, för att främja marknadsintegrering och för att förbättra slutkundernas marknadstillträde.

5.1. Undantag

Enligt nuvarande lagstiftning kan större nya infrastrukturanläggningar undantas från reglerat tredjepartstillträde under en förutbestämd period. Flera infrastrukturanläggningar har slutförts eller är under uppförande, däribland gas- och elsammanlänknings- och LNG-anläggningar som har dragit nytta av denna möjlighet. Detta har bidragit till att främja projekt som gynnar försörjningstrygghet och konkurrens. Samtidigt visar erfarenheterna hittills att projektutvecklare, tillsynsmyndigheter och kommissionen skulle kunna ha nytta av ett rationaliserat förfarande för ansökan om och beviljande av undantag samt av ett klagande av vissa av villkoren. Därför föreslår kommissionen att man formulerar riktlinjer för att bistå sökande och tillsynsmyndigheter när det gäller villkoren för ett undantag. För att säkerställa att undantagen infrastruktur ändå kan användas optimalt av marknaden, föreslås att minimikraven för tilldelning av kapacitet och bestämmelser om hantering av överbelastning för den nya infrastrukturen, som hittills har tillämpats efter bedömning från fall till fall, ska tillämpas generellt.

5.2. Öppenhet

Den inre marknaden för el och gas har vissa brister när det gäller likviditet och öppenhet, vilket hindrar en effektiv resursfördelning, begränsar möjligheterna till riskgardering och hindrar nya aktörer från att komma in på marknaden. Förtroendet på marknaden, marknads likviditet och antalet marknadsdeltagare behöver öka. Därför måste marknaden få tillgång till mer information.

Nuvarande öppenhetskrav är inriktade på offentliggörande av nätkapacitet så att marknadsaktörerna kan se om kapacitet är tillgänglig och om all tillgänglig kapacitet bjuds ut

på marknaden. Marknadsaktörerna behöver emellertid också rättvis tillgång till information som påverkar prisrörelserna i grossistledet.

För närvarande är det så att etablerade operatörer som står för den största delen av gas- och elflödena, och som äger majoriteten av tillgångarna på marknaden, har mer och bättre tillgång till information än nya marknadsaktörer. När det gäller elektricitet finns det krav i form av riktlinjer, inom ramen för förordningen, där det fastläggs öppenhetskrav för elproduktionen. De är dock inte tillräckliga, och för gas finns det för närvarande inga sådana krav. Därför föreslås att man utvidgar öppenhetskraven så att de även omfattar gaslager, prognoser avseende efterfrågan och tillgång, kostnader för balansering av nätet samt handel.

De nationella tillsynsmyndigheterna måste kontrollera och övervaka att dessa krav tillämpas korrekt och fullt ut. Därför måste deras befogenheter stärkas.

Frågan om öppenhet avseende derivat och finansiella instrument, där föreliggande förslag inte ställer ytterligare krav på de berörda företagen, kommer kommissionen att undersöka i detalj för att lägga fram sina slutsatser i mitten av 2008. Byrån för samarbete mellan energitillsynsmyndigheter och Europeiska värdepapperstillsynskommittén uppmanas att samarbeta för att ytterligare granska och ge råd i frågan om huruvida transaktioner med gas- och elleveransavtal samt gas- och elderivat bör omfattas av öppenhetskrav före och/eller efter handel.

5.3. Tillträde till lagringsanläggningar

Enligt det existerande direktivet om den inre gasmarknaden ska de systemansvariga för lagringssystemet, där lagringsanläggningen är en väsentlig anläggning för möjligheten att leverera till kunder, ge tillträde för tredje part. Medlemsstaterna har valet att säkerställa tillträde till dessa lagringsanläggningar antingen genom villkor som fastläggs av tillsynsmyndigheten eller genom att ålägga systemansvariga för lagringssystemet att förhandla om tillträdesvillkor med kunder. Kravet i direktivet begränsar sig till principer, och lämnar stor frihet för medlemsstaterna att själva fastställa sina regelverk. Principerna konkretiserades därefter genom Madridforumet, där alla intressenter enades om frivilliga riktlinjer för god praxis avseende tredjepartstillträde för systemansvariga för lagringssystem (*Guidelines for Good Third Party Access Practice for Storage System Operators – GGPSSO*). ERGEG har emellertid dragit slutsatsen att tillämpningen av dessa riktlinjer generellt sett är dålig.

För att de ska kunna tillämpas effektivt föreslår kommissionen fyra åtgärder:

- Gör principerna i riktlinjerna juridiskt bindande och möjliggör detaljtillämpning av riktlinjerna genom kommittéförfarande.
- Upprätta juridisk och funktionell åtskillnad av systemansvariga för lagringssystem som är en del av ett leveransföretag.
- Utöka de nationella tillsynsmyndigheternas befogenheter att övervaka tillträdet till lagringsanläggningarna.
- Kräv klarhet i fråga om det regelverk som tillämpas på lagringsanläggningar.

I syfte att göra riktlinjerna juridiskt bindande kompletteras förordningen med bestämmelser om hur systemansvariga för lagringsanläggningar ska erbjuda tjänster för tredjepartstillträde och hur de ska fördela kapacitet och hantera överbelastning. Förordningen ska också definiera

öppenhetskraven och innehålla förslag till åtgärder för att en andrahandsmarknad för lagringskapacitet ska kunna utvecklas. Dessa regler ska garantera att all lagringskapacitet som är tillgänglig för tredje part utbjuds på marknaden på ett icke-diskriminerande och öppet sätt och att kapacitetshamstring motverkas på det bestämdaste. Dessa regler ska också syfta till att säkerställa överensstämmelse med de föreslagna minimikraven på undantagen infrastruktur.

Genom kravet på juridisk och funktionell åtskillnad av systemansvariga för lagringssystem kommer tillträdet till lagringsanläggningarna att effektiviseras i hög grad. Leverantörer som behöver lagringskapacitet måste för närvarande kontakta sina konkurrenter för att avtala om sina lagringsbehov. Detta ökar inte förtroendet på marknaden och utgör ett allvarligt hinder för nya marknadsaktörer. Kravet på åtskilda systemansvariga för lagringssystem kommer att förbättra denna situation, och det kommer att göra det möjligt för konkurrenter och tillsynsmyndigheter att kontrollera att all tillgänglig lagringskapacitet bjuds ut på marknaden.

Kommissionen föreslår att man eliminerar nuvarande oklarheter beträffande vilken andel av lagringskapaciteten som ska bjudas ut på marknaden. Detta åstadkoms genom ett krav på att alla medlemsstater måste fastställa kriterier för när och hur tredjepartstillträde till lagringskapacitet är tillämpligt, och på att dessa uppgifter ska vara offentliga. Tillsynsmyndigheten får därmed uppgiften att kontrollera att dessa kriterier tillämpas korrekt på alla lagringsanläggningar.

5.4. Tillträde till LNG-terminaler

Den betydelse som LNG har för EU:s gasförsörjning blir allt större, och stora investeringar i LNG-terminaler är planerade eller håller redan på att realiseras. Därför behövs tydliga regler om tillträdet till LNG-terminaler. Tillsynsmyndigheterna har kartlagt behovet, och ERGEG har utarbetat riktlinjer i syfte att skapa en gemensam strategi för tredjepartstillträde till LNG-terminaler.

Även om många LNG-terminaler har utnyttjat möjligheterna till undantag från tredjepartstillträde och från bestämmelserna i enlighet med artikel 22 i direktivet finns det också LNG-terminaler för vilka reglerna för tredjepartstillträde gäller. Eftersom direktivet endast innehåller ett allmänt krav på att tillträdet ska regleras, skapas ett utrymme för olika tolkningar bland medlemsstaterna. Undantaget enligt artikel 22 är dessutom alltid tillfälligt, och när undantagsperioden har löpt ut omfattas LNG-terminalerna av bestämmelserna. Kommissionen föreslår därför att mer tydligt definierade regler införs för tredjepartstillträde till LNG-terminaler. I syfte att göra riktlinjerna juridiskt bindande kompletteras förordningen med bestämmelser om hur de ansvariga för LNG-terminalerna ska erbjuda tjänster för tredjepartstillträde och hur de ska fördela kapacitet och hantera överbelastning. Förordningen ska också definiera kraven på insyn och innehålla förslag till åtgärder för att en andrahandsmarknad för terminalkapacitet ska kunna utvecklas. Dessa regler ska också syfta till att säkerställa överensstämmelse med de föreslagna minimikraven på undantagen infrastruktur.

5.5. Långsiktiga leveransavtal

Bilaterala leveransavtal i senare led ger möjlighet för energiintensiv industri att erhålla mer förutsägbara priser. Sådana avtal riskerar emellertid att utestänga marknaden i efterföljande led genom att hindra konsumenter från att byta leverantör, och därmed begränsa konkurrensen. För att minska osäkerheten på marknaden kommer kommissionen inom de

närmaste månaderna att på lämpligt sätt ge vägledning om förenligheten av långsiktiga bilaterala leveransavtal i senare led med gemenskapens konkurrenslagstiftning.

5.6. Regler för ett gradvis upprättande av en europeisk slutkundsmarknad

Varken inom el- eller gasmarknaden kan man ännu tala om någon europeisk slutkundsmarknad (hushåll och småföretag), eftersom kunderna, om man antar att de kan välja, fortfarande är tvungna att välja en leverantör i sitt eget land. Att upprätta en verklig europeisk slutkundsmarknad är slutmålet för de inre marknaderna för el och gas. Detta är nödvändigt för att konkurrenskraftiga marknader ska kunna skapas och maximal effektivitet uppnås. En liberalisering av slutkundsmarknaden är viktig för att alla EU-medborgare ska kunna dra nytta av konkurrensen. Om liberaliseringen enbart skulle omfatta storkunder skulle de europeiska hushållen i slutändan subventionera industrin, och investeringssignalerna för ny produktion och försörjning skulle snedvridas. Från och med den 1 juli 2007 har alla slutkundsmarknader i EU öppnats för konkurrens, men i praktiken är många konsumenter bundna till sina traditionella leverantörer eftersom de regler som krävs inte har införts. En europeisk slutkundsmarknad kan bara upprättas gradvis. För att skynda på processen överväger kommissionen att inrätta ett slutkundsforum motsvarande de lyckade Madrid- och Florensforumen. Genom detta forum skulle det bli möjligt att fokusera på särskilda slutkundsfrågor, och det skulle kunna fungera som en plattform där alla aktörer kunde främja upprättandet av en slutkundsmarknad i EU. Forumet skulle ge vägledning om de föreslagna skyldigheterna för medlemsstaterna och tillsynsmyndigheterna att fastställa tydliga regler för konkurrensen på slutkundsmarknaden. Tanken skulle också vara att gradvis harmonisera marknadsreglerna för att möjliggöra gränsöverskridande slutkundsmarknader.

Välfungerande slutkundsmarknader kommer också att ha mycket stor betydelse för att öka människors medvetenhet om inhemsk energiförbrukning och energikostnad, eftersom alla åtgärder för att minska koldioxidutsläppen och öka energieffektiviteten kräver insatser på hushållsnivå. Konkurrensen om att få leverera till hushållen kommer att öka människors energimedvetenhet. I nuläget, när konsumenten bara får sluträkningen för en årsförbrukning, skapar priserna emellertid inte någon sådan medvetenhet. Inte heller innebär de att leverantörerna får möjlighet att utveckla konkurrenskraftiga tjänster som skiljer mellan hushåll med särskilda behov. Leverantörerna måste därför tillhandahålla mer information, så att kunderna får information mer regelbundet om sin energiförbrukning och sina kostnader.

Det är uppenbart att valfriheten för konsumenterna måste åtföljas av starka garantier för deras rättigheter. För att säkerställa att utsatta kunder har tillgång till den energi de behöver för att kunna leva ett normalt liv åtnjuter dessa redan en hög skyddsnivå i det gällande direktivet. Dessa bestämmelser har emellertid tillämpats felaktigt i vissa länder, och för att förtydliga reglerna föreslår kommissionen att bindande riktlinjer införs. Samtidigt föreslår kommissionen att rättigheterna för samtliga kunder förstärks, bl.a. genom att ge dem rätt att byta leverantör när som helst och kräva av energibolagen att räkningen ska göras upp inom en månad efter det att konsumenten bytt leverantör.

Avslutningsvis har kommissionen kommit fram till att de gällande reglerna om juridisk och funktionell åtskillnad för systemansvariga för distributionssystem är tillfredsställande. Någon utsträckning av de regler om åtskillnad beträffande ägandet som beskrivs i kapitel 4 till att även gälla dessa systemansvariga föreslås därför inte.

6. SAMARBETE I SYFTE ATT ÖKA FÖRSÖRJNINGSTRYGGHETEN

6.1. Övervakning av försörjningstryggheten som utförs av de systemansvariga för överföringssystemet

Det är viktigt att se till att el- och gassystemen kan tillgodose efterfrågan även under belastningstoppar. För el är detta möjligt endast om produktionskapaciteten är tillräcklig och nätet klarar av att transportera energin från producenten till slutkunden. För gas krävs tillräcklig import- och lagringskapacitet.

I direktiv 2005/89/EG krävs att de nationella tillsynsmyndigheterna, med hjälp av de systemansvariga för överföringssystemen, varje år rapporterar till kommissionen om försörjningstryggheten när det gäller el. I direktiv 2004/67/EG krävs att medlemsstaterna ska rapportera om försörjningstryggheten när det gäller gas och om ett regelverk som ger incitament till investeringar i infrastruktur. Enligt förslagen till ändring av förordning (EG) nr 1228/2003 och förordning (EG) nr 1775/2005 ska det europeiska nätverket av systemansvariga för överföringssystem få till uppgift att, för varje sommar och vinter samt på lång sikt, göra prognoser om huruvida systemen är tillräckliga. En prognos för Europa är nödvändig för att möjligheterna till export och import av el och gas under efterfrågetoppar ska kunna beaktas. På grund av de gränsöverskridande flödena av el och gas inom den inre marknaden måste prognosen göras på europeisk nivå.

6.2. Samarbete med medlemsstaterna

I EU-lagstiftningen finns två instrument för hantering av försörjningstryggheten när det gäller gas. Genom direktiv 2003/55/EG infördes allmänna övervakningsskyldigheter för medlemsstaterna. Direktiv 2004/67/EG är särskilt inriktat på åtgärder för att säkerställa en tryggad naturgasförsörjning. Genom det direktivet inrättas en grupp för samordning av gasförsörjningen. Det innehåller även en ”gemenskapsmekanism” för eventuella försörjningsavbrott.

Dessa instrument utgör en grundstomme för samordning. De fastställer inga kvantitativa mål när det gäller försörjningstryggheten, och innehåller inte heller några skyldigheter beträffande gaslager. Dessutom innehåller de inga regler för regionalt samarbete vid allvarliga försörjningsavbrott.

Direktiv 2004/67/EG införlivades först nyligen av medlemsstaterna. Enligt artikel 10 ska kommissionen senast den 19 maj 2008 rapportera om genomförandet av direktivet, och i synnerhet om i vilken mån instrumenten är effektiva. Enligt samma artikel får kommissionen lägga fram förslag om ytterligare åtgärder för att förbättra försörjningstryggheten. Rapporten ska framför allt handla om åtgärder som rör försörjningstryggheten med avseende på gaslager.

Av den anledningen, och som ett första steg, omfattar dessa förslag ingen ändring av direktiv 2004/67/EG utan avser bara följande två frågor:

- *Ökade skyldigheter avseende öppenhet när det gäller nivån på kommersiella lager.* De lageransvariga skulle vara skyldiga att dagligen offentliggöra arbetsgasvolymen i sina anläggningar. Denna skyldighet skulle avsevärt öka det ömsesidiga förtroendet när det gäller regionalt och bilateralt stöd vid allvarliga försörjningsavbrott.

- *Solidaritet.* Det föreslås att medlemsstaterna ska samarbeta i syfte att främja regional och bilateral solidaritet. Tanken med detta samarbete är att det ska omfatta situationer som troligen skulle resultera i att en medlemsstat drabbas av allvarliga avbrott i gasförsörjningen. Exempel på sådant samarbete är rationalisering av nationella åtgärder för hantering av krissituationer och utarbetande av praktiska metoder för ömsesidigt stöd. Kommissionen kommer, om det behövs, att anta riktlinjer för regionalt solidaritetssamarbete.

Förslag till

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING

om ändring av förordning (EG) nr 1228/2003 om villkor för tillträde till nät för gränsöverskridande elhandel

(Text av betydelse för EES)

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DENNA FÖRORDNING

med beaktande av fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, särskilt artikel 95,

med beaktande av kommissionens förslag⁸,

med beaktande av Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs yttrande⁹,

med beaktande av Regionkommitténs yttrande¹⁰,

i enlighet med förfarandet i artikel 251 i fördraget¹¹, och

av följande skäl:

- (1) Den inre marknaden för el, som gradvis har genomförts sedan 1999, syftar till att skapa faktiska valmöjligheter för alla konsumenter i gemenskapen (både medborgare och företag) nya affärsmöjligheter och ökad handel över gränserna, för att därigenom säkerställa ökad effektivitet, konkurrenskraftiga priser, högre kvalitet på tjänsterna och bidra till försörjningstrygghet och hållbarhet.
- (2) Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/54/EG av den 26 juni 2003 om gemensamma regler för den inre marknaden för naturgas och om upphävande av direktiv 96/92/EG¹² och Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1228/2003 av 26 juni 2003 om villkor för tillträde till nät för gränsöverskridande handel¹³ har i hög grad bidragit till att skapa en sådan inre marknad för el.
- (3) Rätten att sälja el i en annan medlemsstat på lika villkor, utan diskriminering eller andra nackdelar, kan för närvarande emellertid inte garanteras företagen i gemenskapen. Framför allt finns det ännu inte något icke-diskriminerande nättillträde eller en myndighetstillsyn som är lika effektiv i samtliga medlemsstater.

⁸ EUT C [...], [...], s. [...].

⁹ EUT C [...], [...], s. [...].

¹⁰ EUT C [...], [...], s. [...].

¹¹ EUT C [...], [...], s. [...].

¹² EUT L 176, 15.07.2003, s. 37 – 56.

¹³ EUT L 176, 15.7.2003, s. 1.

- (4) I kommissionens meddelande till Europaparlamentet och rådet ”En energipolitik för Europa”¹⁴ framhävs betydelsen av att fullborda den inre marknaden för el och skapa lika villkor för alla elbolag i gemenskapen. Kommissionens meddelande till Europaparlamentet och rådet om utsikterna för den inre el- och gasmarknaden¹⁵ och kommissionens meddelande ”Utredning i enlighet med artikel 17 i förordning (EG) nr 1/2003 av de europeiska gas- och elsektorerna (slutrapport)”¹⁶ visar att de nuvarande reglerna och åtgärderna inte utgör den ram som krävs för att målen för en välfungerande inre marknad ska kunna uppnås.
- (5) Förordning (EG) nr 1228/2003 behöver anpassas i enlighet med dessa meddelanden för att förbättra regleringen av den inre marknaden för el.
- (6) Detta kräver i synnerhet ett ökat samarbete och en ökad samordning mellan de systemansvariga för överföringssystemen för att få till stånd en fortskridande överensstämmelse mellan de tekniska och kommersiella föreskrifterna så att ett effektivt tillträde till överföringsnäten över gränserna kan garanteras, liksom en tillräckligt samordnad och långsiktig planering samt sund teknisk utveckling för gemenskapens överföringsnät. I denna process måste miljöhänsyn tas och man bör också främja energieffektivitet, -forskning och -innovation, i synnerhet i fråga om ökad användning av förnybar energi och spridning av teknik som ger låga utsläpp. De systemansvariga för överföringssystemen bör sköta sina nät enligt dessa kompatibla tekniska föreskrifter och marknadsföreskrifter.
- (7) För att elöverföringsnäten i gemenskapen ska kunna fungera på bästa sätt och för att möjliggöra gränsöverskridande handel med och leveranser av el till slutkunder bör det upprättas ett europeiskt nät för systemansvariga för överföringssystemen. Dess arbetsuppgifter bör utföras i överensstämmelse med gemenskapens konkurrensregler som även fortsättningsvis ska gälla för beslut avseende det europeiska nätet för systemansvariga för överföringssystemen. Organisationens uppgifter ska vara väldefinierade och arbetssättet ska garantera effektivitet, representativitet och insyn. Eftersom större framsteg kan göras via regionala insatser, ska de systemansvariga för överföringssystemen inrätta regionala nivåer inom den övergripande samarbetsorganisationen och samtidigt se till att resultaten på regional nivå överensstämmer med föreskrifter och investeringsplaner på gemenskapsnivå. Samarbetet på regional nivå förutsätter att nätverksamheten skiljs från produktions- och leveransverksamhet. Om det inte sker, finns risk för att det regionala samarbetet mellan de systemansvariga för överföringssystemen leder till ett agerande som begränsar konkurrensen.
- (8) Samtliga marknadsaktörer har ett intresse av det arbete som ska utföras av nätverket av systemansvariga för överföringssystemen. Samrådsprocessen är därför viktig och befintliga strukturer som inrättats för att underlätta och effektivisera processen, exempelvis UCTE (Union for the Coordination of Transmission of Electricity), bör spela en viktig roll.

¹⁴ KOM(2007) 1.

¹⁵ KOM(2006) 841.

¹⁶ SEC(2006) 1724.

- (9) Marknadsövervakningen, som de senaste åren har utövats av de nationella tillsynsmyndigheterna och av kommissionen, har visat att kraven på insyn och bestämmelser om tillträde till infrastruktur inte är tillräckliga.
- (10) Likvärdig tillgång till information om systemets fysiska status är nödvändig så att alla marknadsaktörer har möjlighet att bedöma den övergripande situationen när det gäller tillgång och efterfrågan och att identifiera orsakerna till förändringar av grossistpriset. Detta inbegriper mer exakt information om elproduktion, tillgång och efterfrågan, nätkapacitet, flöden och underhåll, balansering och reservkapacitet.
- (11) För att öka marknadens förtroende måste marknadsaktörerna kunna vara säkra på att sanktioner verkställs för företag som missbrukar sin ställning. Behöriga myndigheter bör ha kapacitet för att kunna göra en fullödlig bedömning av påståenden om missbruk av marknadsställning. Myndigheterna behöver därför tillgång till uppgifter om operativa beslut som fattas av leverantörer. På elmarknaden fattas många relevanta beslut av producenterna, som bör hålla information om sådana beslut tillgängliga för de behöriga myndigheterna under en fastställd period. Små producenter, utan egentlig möjlighet att snedvrیدا marknaden, bör undantas från det kravet.
- (12) Konkurrens om hushållskunder kräver att leverantörer inte blockeras när de vill etablera sig på nya detaljmarknader. Regler och ansvarsområden som styr leverantörskedjan måste därför vara kända för alla parter på marknaden. De behöver även harmoniseras så att integrationen av gemenskapsmarknaden förbättras.
- (13) Investeringar i viktig ny infrastruktur bör prioriteras, samtidigt som man ser till att den inre marknaden för el fungerar korrekt. För att förstärka de positiva effekterna av undantagna likströmslänkar på konkurrens och försörjningstrygghet bör det göras en prövning av marknadens intresse i projektets planeringsfas, samtidigt som bestämmelserna för att hantera överbelastning tillämpas. Om likströmslänkar är dragna över mer än en medlemsstats territorium, bör byrån för samarbete mellan energitillsynsmyndigheter, som inrättats genom förordning (EG) nr¹⁷, behandla ansökan om undantag i syfte att bättre beakta dess gränsöverskridande följder och underlätta administrationen. Med tanke på den exceptionella riskprofilen för uppförandet av dessa undantagna stora infrastrukturprojekt ges det en möjlighet att tillfälligt undanta leverans- och produktionsföretagen från samtliga uppdelningsbestämmelser för de projekt som berörs.
- (14) I förordning (EG) nr 1228/2003 fastställs att vissa åtgärder ska genomföras i enlighet med rådets beslut 1999/468/EG av den 28 juni 1999 om de förfaranden som ska tillämpas vid utövandet av kommissionens genomförandebefogenheter.¹⁸
- (15) Beslut 1999/468/EG har ändrats genom beslut 2006/512/EG, som införde ett föreskrivande förfarande med kontroll för åtgärder med allmän räckvidd vilka är avsedda att ändra icke-väsentliga delar av en grundläggande rättsakt som antagits i enlighet med förfarandet i artikel 251 i fördraget, inbegripet genom strykning av vissa av dessa delar eller komplettering genom tillägg av nya icke-väsentliga delar.

¹⁷ EUT L ...

¹⁸ EGT L 184, 17.7.1999, s. 23. Beslutet ändrat genom beslut 2006/512/EG (EUT L 200, 22.7.2006, s. 11).

- (16) För att detta nya förfarande ska vara tillämpligt på redan gällande rättsakter som antagits i enlighet med förfarandet i artikel 251 i fördraget måste dessa rättsakter, enligt Europaparlamentets, rådets och kommissionens gemensamma yttrande om beslut 2006/512/EG¹⁹, anpassas i enlighet med tillämpliga förfaranden.
- (17) När det gäller förordning (EG) nr 1228/2003 bör kommissionen få befogenhet att i synnerhet fastställa eller anta de riktlinjer som krävs för att tillhandahålla det minimum av harmonisering som är nödvändigt för att uppnå målet med denna förordning. Eftersom dessa åtgärder har en allmän räckvidd och är utformade för att ändra icke-väsentliga delar i förordning (EG) nr 1228/2003 och att komplettera förordning (EG) nr 1228/2003 genom tillägg av nya icke-väsentliga delar, bör de antas i enlighet med det föreskrivande förfarandet med kontroll som anges i artikel 5a i beslut 1999/468/EG.
- (18) Förordning (EG) nr 1228/2003 bör därför ändras i enlighet med detta.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Förordning (EG) nr 1228/2003 ska ändras på följande sätt:

- (1) I artikel 1 ska följande stycke läggas till:

”Denna förordning har också som mål att underlätta genomförandet av en välfungerande och öppen gränsöverskridande detaljmarknad och en välfungerande och öppen grossistmarknad. Den innehåller mekanismer för att harmonisera dessa regler.”

- (2) I artikel 2.2 ska följande definition läggas till:

h) *Byrå*: byrån för samarbete mellan energitillsynsmyndigheter, som inrättats genom förordning (EG) nr ...²⁰”

- (3) Följande artiklar 2a–2h ska införas:

”Artikel 2a

Europeiska nätverket av systemansvariga för överföringssystemen för el

Alla systemansvariga för överföringssystemen ska samarbeta på gemenskapsnivå genom inrättandet av ett europeiskt nätverk av systemansvariga för överföringssystemen för el för att kunna garantera en optimal skötsel och en sund teknisk utveckling av de europeiska överföringssystemen för el.

¹⁹ EUT C 255, 21.10.2006, s. 1.

²⁰ EUT L ...

Artikel 2b

Upprättande av Europeiska nätverket av systemansvariga för överföringssystemen för el

1. Senast den [...] ska de systemansvariga för överföringssystemen för el, till kommissionen och byrån, lämna in ett utkast till stadgar, en förteckning över framtida medlemmar och ett utkast till arbetsordning, inklusive arbetsordningen för samråd med berörda parter, för det europeiska nätverk av systemansvariga för överföringssystemen för el som ska inrättas.
2. Inom sex veckor efter mottagandet ska byrån yttra sig till kommissionen om utkastet till stadgar, medlemsförteckningen och utkastet till arbetsordning.
3. Kommissionen ska yttra sig om utkastet till stadgar, medlemsförteckningen och utkastet till arbetsordning inom tre månader från det att byrån har yttrat sig.
4. Inom tre månader efter det att kommissionen yttrat sig ska de systemansvariga upprätta det europeiska nätverket av systemansvariga för överföringssystemen för el, anta och offentliggöra stadgarna och arbetsordningen.

Artikel 2c

Arbetsuppgifter för Europeiska nätverket av systemansvariga för överföringssystemen för el

1. Europeiska nätverket av systemansvariga för överföringssystemen för el ska anta:
 - a) Tekniska föreskrifter och marknadsföreskrifter på de områden som anges i punkt 3.
 - b) Gemensamma verktyg för nätverkets funktion och forskningsplaner.
 - c) En tioårig investeringsplan, med försörjningsprognoser, vartannat år.
 - d) Ett årsarbetsprogram.
 - e) En årsrapport.
 - f) Årliga försörjningsprognoser för sommar och vinter.
2. Årsarbetsprogrammet enligt punkt 1 d ska innehålla en förteckning och beskrivning av tekniska föreskrifter och marknadsföreskrifter, en samordningsplan för nätverket samt forsknings- och utvecklingsverksamhet; både förteckningen och beskrivningen ska utarbetas det året och åtföljas av en preliminär tidsplan.
3. De tekniska föreskrifterna och marknadsföreskrifterna ska omfatta följande områden, enligt prioriteringarna i årsarbetsprogrammet:
 - a) Regler för säkerhet och tillförlitlighet.
 - b) Regler för anslutning och tillträde till nät.
 - c) Regler för datautbyte och betalning.

- d) Regler för driftskompatibilitet.
 - e) Rutiner i akutläge.
 - f) Regler för kapacitetsfördelning och hantering av överbelastning.
 - g) Handelsregler.
 - h) Regler för öppenhet och insyn.
 - i) Balanseringsregler, inklusive regler för reservkraft.
 - j) Regler för harmoniserade transporttariffstrukturer, inklusive lokaliseringssignaler och regler för kompensation mellan systemansvariga.
 - k) Energieffektivitet för elnät.
4. Europeiska nätverket av systemansvariga för överföringssystemen för el ska övervaka genomförandet av de tekniska föreskrifterna och marknadsföreskrifterna och redovisa resultaten av denna tillsyn i den årsberättelse som omnämns i punkt 1 e.
5. Europeiska nätverket av systemansvariga för överföringssystemen för el ska vartannat år publicera en tioårig plan för investeringar i näten som omfattar hela gemenskapen. Investeringsplanen ska omfatta utformningen av det integrerade nätverket, ett utvecklingsscenario, en försörjningsrapport samt en bedömning av systemets uthållighet. Investeringsplanen ska särskilt grundas på de nationella investeringsplanerna och på riktlinjerna för transeuropeiska energinät, i enlighet med Europaparlamentets och rådets beslut nr 1364/2006/EG²¹. I planen ska investeringsluckor identifieras, särskilt med avseende på gränsöverskridande kapacitet.
6. På begäran av kommissionen ska Europeiska nätverket av systemansvariga för överföringssystemen för el ge kommissionen råd i samband med antagande av riktlinjer i enlighet med artikel 8.

Artikel 2d

Byråns övervakningsuppgifter

1. Byrån ska övervaka att Europeiska nätverket av systemansvariga för överföringssystemen för el genomför uppgifterna i artikel 2c.1.
2. Europeiska nätverket av systemansvariga för överföringssystemen för el ska lämna in ett utkast till tekniska föreskrifter och marknadsföreskrifter, ett utkast till tioårig investeringsplan och ett utkast till årsarbetsprogrammet, med information om samrådsprocessen, till byrån.

²¹ EUT L 262, 22.9.2006, s. 1.

Byrån får avge yttrande till Europeiska nätverket av systemansvariga för överföringssystemen för el inom tre månader.

Byrån ska lämna ett motiverat yttrande till kommissionen om utkastet till årsarbetsprogrammet eller utkastet till tioårig investeringsplan inte anses uppfylla kraven på icke-diskriminering, effektiv konkurrens och en effektivt fungerande marknad.

Artikel 2e

Upprättande och utvärdering av tekniska föreskrifter och marknadsföreskrifter

1. Efter samråd med byrån kan kommissionen anmoda Europeiska nätverket av systemansvariga för överföringssystemen för el att inom en rimlig tidsram utarbeta föreskrifter för de områden som anges i artikel 2c.3 om man bedömer att sådana villkor krävs för att marknaden ska fungera effektivt.
2. Byrån ska lämna ett motiverat yttrande till kommissionen om den anser att
 - a) de tekniska föreskrifter eller marknadsföreskrifter som har antagits av Europeiska nätverket av systemansvariga för överföringssystemen för el på de områden som anges i artikel 2c.3 inte uppfyller kraven på icke-diskriminering, effektiv konkurrens eller en effektivt fungerande marknad,
 - b) Europeiska nätverket av systemansvariga för överföringssystemen för el inom en rimlig tidsram inte klarar av att ta fram de tekniska föreskrifter eller marknadsföreskrifter för de områden som anges i artikel 2c.3,
 - c) de systemansvariga inte klarar av att följa de tekniska föreskrifter eller marknadsföreskrifter som har antagits av Europeiska nätverket av systemansvariga för överföringssystemen för el för de områden som anges i artikel 2c.3.
3. Kommissionen får, på eget initiativ eller efter rekommendation från byrån, anta riktlinjer för de områden som anges i artikel 2c.3 om man anser att
 - a) de tekniska föreskrifter eller marknadsföreskrifter som har antagits av Europeiska nätverket av systemansvariga för överföringssystemen för el på de områden som anges i artikel 2c.3 inte uppfyller kraven på icke-diskriminering, effektiv konkurrens eller en effektivt fungerande marknad,
 - b) Europeiska nätverket av systemansvariga för överföringssystemen för el inom en rimlig tidsram inte klarar av att ta fram tekniska föreskrifter eller marknadsföreskrifter för de områden som anges i artikel 2c.3,
 - c) de systemansvariga inte klarar av att följa de tekniska föreskrifter eller marknadsföreskrifter som har antagits av Europeiska nätverket av systemansvariga för överföringssystemen för el för de områden som anges i artikel 2c.3.

Dessa åtgärder, som avser att ändra icke-väsentliga delar i denna förordning genom att komplettera den, ska antas i enlighet med det föreskrivande förfarandet med kontroll som avses i artikel 13.2.

4. Punkt 3 påverkar inte kommissionens rätt att anta och ändra riktlinjer enligt artikel 8.

Artikel 2f

Samråd

1. Europeiska nätverket av systemansvariga för överföringssystemen för el ska, på ett tidigt stadium och på ett sätt som garanterar öppenhet och insyn, samråda med marknadsaktörerna, i synnerhet vid utarbetandet av de tekniska föreskrifterna och marknadsföreskrifterna och det årsarbetsprogram som anges i artiklarna 2c.1 och 3; samrådet ska inbegripa leverantörer och producenter, kunder, systemanvändare, systemansvariga för distributionssystem, inklusive relevanta (näringslivs)organisationer, tekniska organ och fora för berörda parter.
2. Samtliga dokument och protokoll från sammanträden med anknytning till de frågor som tas upp i punkt 1 ska offentliggöras.
3. Innan årsarbetsprogrammet och de tekniska föreskrifterna marknadsföreskrifterna i artiklarna 2c.1 och 3 antas, ska Europeiska nätverket av systemansvariga för överföringssystemen för el redovisa de synpunkter som framförts under samrådsförfarandet och hur dessa synpunkter har beaktats. Om synpunkterna inte har beaktats, ska skälen till det anges i ett yttrande.

Artikel 2g

Kostnader

Kostnaderna för den verksamhet som bedrivs av Europeiska nätverket av systemansvariga för överföringssystemen för el som anges i artiklarna 2a–2h ska bäras av de systemansvariga för överföringssystemet och tas med i beräkningen av avgifter.

Artikel 2h

Regionalt samarbete mellan systemansvariga för överföringssystemen

1. De systemansvariga för överföringssystemen ska inleda regionalt samarbete inom Europeiska nätverket av systemansvariga för överföringssystemen för el för att bidra till de arbetsuppgifter som anges i artikel 2c.1. De ska särskilt offentliggöra en regional investeringsplan vartannat år och får fatta investeringsbeslut baserade på denna plan.

Den regionala investeringsplanen får inte stå i strid med den tioåriga investeringsplan som anges i artikel 2c.1 c.

2. De systemansvariga för överföringssystemen ska också genom att främja vissa driftlösningar garantera en optimal hantering av nätet och främja utvecklingen av energiutbyte, fördelningen av gränsöverskridande kapacitet genom implicita auktioner och integreringen av balanseringsmekanismer och mekanismer för reservkraft.
3. Kommissionen får fastställa de regionala samarbetsstrukturernas geografiska utsträckning. Den åtgärden, som avser att ändra icke-väsentliga delar i denna förordning genom att komplettera den, ska antas i enlighet med det föreskrivande förfarandet med kontroll som avses i artikel 13.2.

Kommissionen får för detta ändamål samråda med Europeiska nätverket av systemansvariga för överföringssystemen för el och byrån.”

- (4) Artikel 5 ska ändras på följande sätt:

- (a) Rubriken ska ersättas med följande: ”Tillhandahållande av upplysningar”
- (b) Följande punkter 4, 5 och 6 ska läggas till:

”4. De systemansvariga ska offentliggöra relevant information om beräknad och faktisk förbrukning, om tillgänglighet och faktisk produktionsanvändning samt effekttillgångar, om tillgänglighet och användning av nätet och sammanlänkningskapacitet, om balansering av el och reservkapacitet.

5. Berörda marknadsaktörer ska förse de systemansvariga för överföringssystemen med relevanta uppgifter.

6. Produktionsbolag som äger eller driver produktionsanläggningar, av vilken minst en har en installerad kapacitet på minst 250 MW, ska under fem år hålla alla uppgifter per timme per anläggning som är nödvändiga för att kontrollera samtliga beslut om avsändande av el samt budgivningen vid elutbyte, sammanlänkingsauktioner, reservmarknader och OTC-marknader, tillgängliga för de nationella tillsynsmyndigheterna. Den informationen per anläggning och per timme som ska lagras ska minst omfatta uppgifter om tillgänglig produktionskapacitet och bokade reserver, inklusive tilldelning av dessa reserver per anläggning, vid tidpunkten för budgivningen och för elproduktionen.”

- (5) Artikel 6.6 ska ersättas med följande:

”6. Inkomster från tilldelning av sammanlänkning ska användas för ett eller flera av följande ändamål i prioritetsordning:

- (a) För att garantera den faktiska tillgängligheten hos den tilldelade kapaciteten.
- (b) Till nätverksinvesteringar för att bibehålla eller öka sammanlänkingskapaciteten.

Om inkomsten inte kan användas för ändamålen i a) eller b), ska inkomsten placeras på ett separat konto tills det blir möjligt att använda den för dessa ändamål. Om det gäller en oberoende systemansvarig ska denne på ett separat konto förfoga över alla

inkomster som återstår efter att a) och b) tillämpats fram till den tidpunkt då den kan användas till de ändamål som beskrivs i a) och b) i första stycket.”

- (6) Artikel 7 ska ersättas med följande:

”Artikel 7

Nya sammanlänknings

1. Nya likströmslänkar mellan medlemsstater får på begäran och för en begränsad tidslängd, undantas från bestämmelserna i artikel 6.6 i förordning 1228/2003 och artiklarna 8, 20 och 23.2-4 i direktiv 2003/54/EG på följande villkor:
 - (a) Investeringen måste stärka konkurrensen på elförsörjningsområdet.
 - (b) Den risknivå som är förenad med investeringen är sådan att ett undantag är en förutsättning för att investeringen ska bli av.
 - (c) Sammanlänkningen måste ägas av en fysisk eller juridisk person som åtminstone till juridisk form är skild från de systemansvariga inom vilkas system sammanlänkningen kommer att byggas upp.
 - (d) Sammanlänkningens användare debiteras.
 - (e) Sedan marknaden delvis har öppnats i enlighet med artikel 19 i direktiv 96/92/EG, har inget kapital och inga driftskostnader för sammanlänkningen återvunnits ur någon del av avgifterna för användningen av de överförings- eller distributionssystem som sammanbinds av sammanlänkningen.
 - (f) Undantaget kommer inte att skada konkurrensen eller en effektivt fungerande inre marknad för el eller hindra att det reglerade system till vilket sammanlänkningen är kopplad fungerar effektivt.
2. Punkt 1 ska i undantagsfall även tillämpas på växelströmslänkar, förutsatt att kostnaderna och riskerna för investeringarna i fråga är synnerligen höga i jämförelse med de kostnader och risker som normalt är förknippade med en sammanlänkning, via en växelströmslänk, av de nationella överföringssystemen i två grannländer.
3. Punkt 1 ska även tillämpas på väsentliga kapacitetsökningar i befintliga sammanlänknings.
4. Byrån får från fall till fall besluta om de undantag som avses i punkterna 1-3. Undantaget får gälla hela eller delar av den nya sammanlänkningens kapacitet eller den befintliga sammanlänkningen med väsentligt ökad kapacitet.

När beslut fattas om att bevilja undantag, ska det i varje enskilt fall övervägas om villkor måste anges för undantagets varaktighet och för icke-diskriminerande tillträde till sammanlänkningen. När villkoren fastställs ska särskild hänsyn tas till den ytterligare kapacitet som ska byggas upp, eller förändringen av befintlig kapacitet, till projektets tidsplan och till nationella förhållanden.

Innan ett undantag beviljas ska byrån besluta om vilka regler och system som ska gälla förvaltning och tilldelning av kapacitet. Byrån ska kräva att reglerna för hantering av överbelastning också innebär en skyldighet att erbjuda outnyttjad kapacitet på den sekundära marknaden, och att användare av anläggningen ges rätt att handla med sin avtalade kapacitet på andrahandsmarknaden. I sin bedömning av de kriterier som anges i punkt 1 a, 1 b och 1 f i denna artikel, ska byrån beakta resultaten av kapacitetstilldelningen.

Beslut om undantag, inklusive villkoren enligt andra stycket, ska motiveras och offentliggöras i vederbörlig ordning. Byrån ska samråda med berörda tillsynsmyndigheter.

5. Byrån ska utan dröjsmål skicka en kopia av varje förfrågan om undantag, samt av varje mottagningsbevis, till kommissionen. Byrån ska omedelbart underrätta kommissionen om beslutet och lämna all relevant information om det. Uppgifterna kan överlämnas till kommissionen i samlad form, vilket gör det möjligt för kommissionen att fatta ett välgrundat beslut. Uppgifterna ska särskilt innehålla följande:

- a) Detaljerade skäl för byråns beviljande av undantaget, inklusive de ekonomiska uppgifter som motiverar behovet av undantaget.

- b) Den analys som har gjorts av hur undantaget påverkar konkurrensen och den inre elmarknadens sätt att fungera.

- c) Skälen till tidsperioden och delen av den totala kapaciteten hos sammanlänkningen i fråga för vilken undantaget har beviljats.

- d) Resultatet av samrådet med de berörda tillsynsmyndigheterna.

6. Senast två månader efter mottagandet av en anmälan kan kommissionen fatta beslut om en begäran att byrån ska ändra eller återkalla beslutet att bevilja ett undantag. Den perioden ska börja dagen efter det att anmälan har mottagits. Tvåmånadersperioden kan förlängas med ytterligare två månader under vilka kommissionen inskaffar ytterligare upplysningar. Den perioden ska börja dagen efter det att all ytterligare information har mottagits. Tvåmånadersperioden kan även förlängas med både kommissionens och byråns godkännande. Om den begärda informationen inte skickas inom den period som anges i begäran, ska anmälan anses vara återkallad om inte perioden, innan den löpt ut, har förlängts efter tillstånd från både kommissionen och byrån, eller om byrån, i ett vederbörligt motiverat meddelande, har informerat kommissionen om att den anser att anmälan är komplett.

Byrån ska uppfylla kommissionens begäran att ändra eller återkalla beslutet om undantag inom fyra veckor och meddela kommissionen i enlighet därmed.

Kommissionen ska behandla kommersiellt känslig information konfidentiellt.

Kommissionens godkännande av ett beslut om undantag ska upphöra att gälla efter två år från antagandet, om byggandet av sammanlänkningen ännu inte har startat, och efter fem år om sammanlänkningen inte har tagits i bruk.

7. Kommissionen får anta riktlinjer för tillämpningen av de villkor som avses i punkt 1 och fastställa det förfarande som ska följas vid tillämpningen av punkterna 4 och 5. Den åtgärden, som avser att ändra icke-väsentliga delar i denna förordning genom att komplettera den, ska antas i enlighet med det föreskrivande förfarandet med kontroll som avses i artikel 13.2.”
- (7) Följande artikel ska införas som artikel 7a:

”Artikel 7a

Detaljhandelsmarknaderna

För att underlätta utvecklingen av en välfungerande och öppen gränsöverskridande detaljhandel på regional nivå och gemenskapsnivå, ska medlemsstaterna se till att de roller och ansvarsområden som tillhör de systemansvariga för överföringssystemen, de systemansvariga för distributionen, leverantörer och kunder samt vid behov andra marknadsaktörer, fastställs med avseende på avtalsmässiga överenskommelser, åtaganden mot kunder, regler för datautbyte och betalning, äganderätt till data och mättningsansvar.

Dessa regler ska offentliggöras och utformas i syfte att harmonisera gränsöverskridande tillträde till kunder, samt granskas av tillsynsmyndigheterna.”

- (8) Artikel 8 ska ersättas med följande:

”Artikel 8

Riktlinjer

1. I enlighet med artiklarna 3 och 4 ska riktlinjerna för kompensationsmekanismen mellan systemansvariga i lämpliga fall innehålla följande:
- Detaljerna för förfarandet för att fastställa vilka systemansvariga för överföringssystem som är skyldiga att betala kompensation för gränsöverskridande flöden, inbegripet när det gäller uppdelningen mellan systemansvariga för nationella överföringssystem från vilka de gränsöverskridande flödena härstammar och de system som dessa flöden är avsedda för, i enlighet med artikel 3.2.
 - Detaljerna för det betalningsförfarande som ska tillämpas, inklusive fastställande av den första tidsperioden för vilken kompensation ska betalas, i enlighet med artikel 3.3 andra stycket.
 - Detaljerna för de metoder som ska användas för att bestämma de gränsöverskridande flöden som överförs och för vilka ersättning ska betalas enligt artikel 3, både i form av kvantitet och typ av flöden, och beteckningen på omfattningen av sådana flöden som härstammar från och/eller slutar i enskilda medlemsstaters överföringssystem, i enlighet med artikel 3.5.

- d) Detaljerna för de metoder som ska användas för att fastställa vilka kostnader och fördelar som uppkommit till följd av överföring av gränsöverskridande flöden, i enlighet med artikel 3.6.
 - e) Detaljerna för behandlingen i samband med ersättningstransaktioner mellan systemansvariga för elflöden som har sitt ursprung i eller slutar i länder utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.
 - f) Nationella systems delaktighet, när dessa är sammanlänkade genom likströmsledningar, i enlighet med artikel 3.
2. I riktlinjerna ska det också bestämmas hur de bakomliggande principerna för fastställande av avgifter för producenter och konsumenter (belastning) som tillämpas inom ramen för nationella tariffsystem stegvis ska harmoniseras, inklusive beaktandet av kompensationsmekanismen mellan systemansvariga i de nationella nätavgifterna och tillhandahållandet av lämpliga och effektiva platsindikerande signaler, i enlighet med principerna i artikel 4.
- Riktlinjerna ska sörja för lämpliga och effektiva harmoniserade platsindikerande signaler på europeisk nivå.
- Eventuell harmonisering i detta avseende ska inte hindra att medlemsstaterna tillämpar mekanismer för att garantera att avgifter för nättillträde som betalas av konsumenter (belastning) är jämförbara inom hela deras territorium.
3. Vid behov ska det utarbetas riktlinjer för vilken grad av harmonisering som minst behövs för att uppnå förordningens syfte, med närmare uppgifter om följande:
- a) Detaljerna för tillhandahållande av upplysningar i enlighet med principerna i artikel 5.
 - b) Uppgifter om de delar av detaljmarknaden som omfattas av artikel 7a.
 - c) Uppgifter om de anslutningsregler som reglerar förhållandet mellan de systemansvariga för överföringssystemen och anslutna kunder.
 - d) Uppgifter om bestämmelser om driftskompatibilitet.
 - e) Detaljer för bestämmelser om elhandel.
 - f) Detaljer för bestämmelser om balansering och reservkraft som syftar till ökad integration av marknaderna för balansering och reservkraft.
 - g) Uppgifter om bestämmelser om investeringsstöd inklusive lokaliseringssignaler.
 - h) Uppgifter om de ämnen som behandlas i artikel 2c.3.
4. Riktlinjer för hantering och tilldelning av tillgänglig överföringskapacitet i sammanlänkningar mellan nationella system fastställs i bilagan.

5. Kommissionen kan anta riktlinjer för de frågor som behandlas i punkterna 1-3. Den kan ändra de riktlinjer som avses i punkt 4, i enlighet med principerna i artiklarna 5 och 6, framförallt för att de ska omfatta detaljerade riktlinjer om samtliga metoder för kapacitetstilldelning som används och för att se till att mekanismerna för hantering av överbelastning utvecklas på ett sätt som överensstämmer med målen för den inre marknaden. I samband med sådana ändringar ska man vid behov fastställa sådana allmänna regler om minimikrav på säkerhet och driftsnormer för användning och drift av nätet som avses i artikel 5.2.

Dessa åtgärder som avser att ändra icke-väsentliga delar i denna förordning genom att bland annat komplettera den ska antas i enlighet med det föreskrivande förfarandet med kontroll som avses i artikel 13.2.

När kommissionen antar eller ändrar riktlinjer, ska den säkerställa att de tillhandahåller den minimala harmoniseringsgrad som krävs för att målen i denna förordning ska uppnås och att de inte går utöver vad som är nödvändigt för detta syfte.

När kommissionen antar eller ändrar riktlinjer, ska den ange vilka åtgärder den har vidtagit för att bestämmelserna i de tredje länder som ingår i det europeiska elsystemet ska överensstämma med riktlinjerna i fråga.

När dessa riktlinjer antas första gången, ska kommissionen säkerställa att de i ett utkast till åtgärd täcker åtminstone de frågor som avses i punkt 1 a och 1 d samt punkt 2.”

- (9) Artikel 13.2 ska ersättas med följande:

"2. När det hänvisas till denna punkt ska artiklarna 5a.1–4 och 7 i beslut 1999/468/EG tillämpas, med beaktande av bestämmelserna i artikel 8 i det beslutet.”

Artikel 2

Denna förordning träder i kraft den tjugonde dagen efter det att den har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Denna förordning är till alla delar bindande och direkt tillämplig i alla medlemsstater.

Utfärdad i Bryssel den [...]

På Europaparlamentets vägnar
Ordförande

På rådets vägnar
Ordförande